

14. januar 2019
Engros & Transmission
18/18799
PEFA/CAHE

AFGØRELSE OM GODKENDELSE AF ENERGINETS ANMELDELSE VEDRØRENDE KOORDINERET BELASTNINGSOMFORDELING OG MODKØB FOR CCR NORDIC

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender hermed Energinets anmeldelse af 14. november 2018 vedrørende metoden for regional udformning af koordineret belastningsomfordeling og modkøb for kapacitetsberegningsregion Nordic, jf. artikel 35 i Kommissionens forordning (EU) 2015/1222 af 24. juli 2015 om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger (CACM GL).

SAGSFREMSTILLING

I denne sag tages der stilling til Energinets metodeanmeldelse af fælles regler i CCR Nordic for koordineret belastningsomfordeling og modkøb, jf. artikel 35 i CACM GL. Anmeldelsen er vedlagt i bilag 1.

CACM GL trådte i kraft den 14. august 2015. CACM GL har til formål at skabe et velfungerende og indbyrdes sammenkoblet indre marked for energi. Med det for øje er hensigten med forordningen at fastsætte harmoniserede minimumsregler for kapacitetstildeling, håndtering af kapacitetsbegrænsninger og handel med elektricitet i EU for at fremme udviklingen af en fælles day-ahead- og intraday-kobling, jf. betragtning nr. 3 i præambelen til CACM GL.

Energinet sendte den 16. marts 2018 under henvisning til CACM GL artikel 35 anmeldelse af metoden for regional udformning af koordineret belastningsomfordeling og modkøb for kapacitetsberegningsregion Nordic (CCR Nordic) til Sekretariatet for det tidligere Energitilsyn (nu Forsyningstilsynet). Denne første version af anmeldelsen er vedlagt som bilag 2.

Alle regulatorer i CCR Nordic samt den norske regulator NVE vurderede i fællesskab denne anmeldelse og anmodede den 14. september 2018 om en revideret anmeldelse. Se anmodningen i Bilag 3. Den reviderede anmeldelse blev modtaget 14. november 2018.

FORSYNINGSTILSYNET
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@forsyningstilsynet.dk
www.forsyningstilsynet.dk

Regulatorernes, herunder Forsyningstilsynets, ændringsanmodning vedrørte primært:

- spørgsmål omkring sammenhæng mellem den ansvarlige for den koordinerede kapacitetsberegning og den regionale sikkerhedskordinator
- spørgsmål til sammenhæng med Kommissionens Forordning (EU) 2017/1485 om fastsættelse af retningslinjer for drift af elektricitetstransmissionssystemer
- spørgsmål til sammenhæng med anmeldelse under CACM GL art. 74
- ønske om præcisering af tiltag, der har grænseoverskridende betydning ("cross border relevance")
- ønske til præcisering af hvordan koordinering og samarbejde foregår.

De regulerende myndigheder i CCR Nordic og NVE vurderer, at det ændrede forslag af 14 november 2018 er i overensstemmelse med kriterierne fastsat i artikel 9, artikel 12, artikel 20, stk. 2 og 7, artikel 21-30, samt den generelle formålsbestemmelse i artikel 3, i CACM GL. De regulerende myndigheder i CCR Hansa er derfor nået til enighed om, at det fælles forslag til en koordineret kapacitetsberegning metode af 14. november 2018 kan godkendes, se bilag 4.

CCR Nordic består af transmissionsforbindelserne for el mellem:

- Jylland/Fyn (DK1) og Sjælland (DK2)
- Jylland/Fyn (DK1) og Sverige (SE3)
- Sjælland (DK2) og Sverige (SE4)
- Interne svenske budområder
- Finland og Sverige

Fastlæggelsen af CCR Nordic ("CCR" som forkortelse af udtrykket på engelsk "Capacity Calculation Region") er sket ved Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER) beslutning nr. 06/2016 af 17. november 2016.

Som EU-medlemslande er Danmark, Sverige og Finland forpligtet til at følge EU-forordninger, hvorimod Norge som EØS-land først skal vedtage national lovgivning om, at en eller flere EU-forordninger finder direkte anvendelse i Norge. Det norske parlament, Stortinget, har vedtaget lovgivning om, at Norge tiltræder EU's 3. energipakke, som CACM GL er en udløber af. Imidlertid skal alle EØS-lande samlet set tiltræde 3. energipakke, før den norske lovgivning kan træde i kraft, og EØS-landet Island har endnu ikke tiltrådt 3. energipakke.

For nuværende samarbejder Statnett på frivillig basis med de andre TSO'er i CCR Nordic om at udarbejde de regionale forslag, idet det forventes, at Norge og dermed forbindelserne mellem budområderne i Norge og budområderne i henholdsvis Danmark, Sverige og Finland i nær fremtid vil blive optaget formelt i det regionale samarbejde i CCR Nordic i ramme af CACM GL.

Den anmeldte metode har til formål at koordinere belastningsomfordeling og modkøb blandt de nordiske TSO'er for at afhjælpe problemer vedrørende reduceret kapacitet på kritiske netværkselementer af relevans for import-eksport mellem de nordiske lande. Den anmeldte metode for belastningsomfordeling og modkøb har i øvrigt sammenhæng med den generelle kapacitetsberegning, der efter CACM GL er vedtaget til at gælde for CCR Nordic.

De nordiske TSO'ers anmeldelse af den nugældende generelle kapacitetsberegning-metode blev modtaget 16. maj 2018 og blev godkendt 16. juli 2018 af alle regulatorer CCR Nordic samt af norsk regulator NVE¹.

Den anmeldte metode vedrørende belastningsomfordeling og modkøb indebærer, at den enkelte TSO i hvert nordisk land skal foreslå en række mulige tiltag for belastningsomfordeling og modkøb fra eget systemområde til den enhed, der hos CCR Nordic er ansvarlig for den koordinerede kapacitetsberegning ("coordinated capacity calculator" i den engelske sprogversion af CACM GL og herefter forkortet "CCC").

I regi af CCR Nordic forventes den nordiske RSC (Regional Security Coordinator) at skulle udføre funktionen for koordination af belastningsomfordeling og modkøb i regi af CCR Nordic.

CCC'en vil ud fra en samlet betragtning indstille én eller flere tiltag i form af belastningsomfordeling og/eller modkøb til den enkelte nordiske TSO. TSO'erne har mulighed for enten at acceptere, stille ændringsforslag til CCC'en eller fremkomme med en begrundet afvisning af et foreslået tiltag. TSO'erne afstår ligeledes fra ensidigt at iværksætte belastningsomfordeling og modkøb med grænseoverskridende effekt på de nordiske grænser.

Energinet har oplyst, at de for perioden 2. januar – 2. februar 2018 har gennemført en offentlig høring af udkast til den oprindelige anmeldelse af metoden², hvorved der fremkom høringssvar fra Nordenergi, EFET og Statkraft Energi AS. Høringssvarene var hovedsageligt kommentarer og ønsker til brugen af belastningsomfordeling, men dette emne er håndteret i kapacitetsberegningmetoden for CCR Nordic, og Energinet skønnede derfor, at disse bemærkninger ikke var relevante for denne metode. Der var én kommentar, som omhandlede hvordan en TSO's afviser et forslag fra den ansvarlige for den koordinerede kapacitetsberegning. Dette er blevet præciseret i Energinets opdaterede metode.

SAGENS PARTER

Retsgrundlag for afgrænsning af sagens parter

Det følger af artikel 51, stk. 1, i EU's Charter om grundlæggende rettigheder (herefter "Chartret"), at når Forsyningstilsynet som national myndighed træffer afgørelse efter en EU-forordning, her CACM GL, skal Forsyningstilsynet iagttage Chartret. Relevant for

¹ <http://forsyningstilsynet.dk/el/afgoerelser/sekretariatsafgoerelser/oevrige-afgoerelser-og-udmeldinger-fra-sekretariatet/afgoerelse-om-godkendelse-af-energinets-anmeldelse-af-metode-til-kapacitetsberegning-i-norden-under-cacm-gl/>

² <https://consultations.entsoe.eu/markets/draft-proposal-for-a-coordinated-redispatching-and/>

forvaltningssager er Chartrets artikel 41, hvis stk. 2 indeholder bestemmelser om parts-høring og partsaktindsigt samt en berørt parts ret til at få begrundet en afgørelse.

Chartret og den danske forvaltningslov (lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 med senere ændringer) tillægger hver især en række beføjelser ved behandling af en sag og en sags afgørelse til den, over for hvem der træffes "en individuel foranstaltning" (Chartrets ordlyd) eller den "der er part" i den pågældende sag (forvaltningslovens ordlyd). Men hverken Chartret, EU-retten generelt eller forvaltningsloven indeholder en definition af part.

Det antages dog med støtte i forarbejderne til forvaltningsloven, dansk forvaltningsretlig praksis og dansk juridisk litteratur, at partsbegrebet i afgørelsessager omfatter ansøgere, klagere, og andre med væsentlig og individuel interesse i sagens udfald.

Dansk forvaltningsrets almindelige partsbegreb kan anvendes ved afgørelse af en sag, som en dansk myndighed behandler og afgør efter direkte anvendelig EU-ret. Forudsat en sådan anvendelse af dansk forvaltningsrets almindelige partsbegreb

- ikke medfører forskelsbehandling i forhold til de regler, der gælder for rent nationale tvister af samme art,
- ikke i praksis umuliggør anvendelsen af EU-reglerne, og
- sker i respekt for EU's rettens grundrettigheder ifølge Chartret.

Forsyningstilsynets vurdering af sagens parter

Forsyningstilsynet har vurderet, hvem der kan anses som part i sagen.

Energinet "Jura og Myndighed", der ifølge Energinets hjemmeside udgør en del af koncernstaben i Energinet som selvstændig offentlig myndighed (CVR nr. 28980671), har sendt anmeldelsen til Forsyningstilsynet som led i sin rolle som systemansvarlig virksomhed ("TSO") for det danske elsystem.

Anmeldelsen omhandler en metode for grænseoverskridende transmission af el. Forsyningstilsynet vurderer, at Energinet Eltransmission A/S (CVR) A/S (CVR nr. 39314878) er part i sagen i forvaltningsretlig forstand og anser Energinet som selvstændig offentlig myndighed (CVR nr. 28980671) som partsrepræsentant.

Ud fra de foreliggende oplysninger finder Forsyningstilsynet ikke grundlag for at anse andre som parter i sagen.

FORSYNINGSTILSYNETS HØRING

Sekretariatet for det tidligere Energitilsyn sendte Energinets oprindelige anmeldelse af metoden i høring i perioden 16. marts 2018 til 14. april 2018.

Sekretariatet for Energitilsynet modtog ingen høringssvar.

RETSGRUNDLAG

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2015/1222 AF 24. JULI 2015 OM FASTSÆTTELSE AF RETNINGSLINJER FOR KAPACITETSTILDELING OG HÅNDTERING AF KAPACITETSBEGRÆNSNINGER (POPULÆRTITEL "CACM GL" UNDER HENSYN TIL FORORDNINGENS OFFICIELLE TITEL PÅ ENGELSK)

Artikel 3:

Mål for samarbejdet om kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger

Denne forordning har til formål at:

- a) fremme effektiv konkurrence inden for produktion af, handel med og forsyning af elektricitet
- b) sikre optimal udnyttelse af transmissionsinfrastrukturen
- c) sikre driftssikkerheden
- d) optimere beregningen og tildelingen af overførselskapacitet
- e) sikre at TSO'er, NEMO'er, agenturet, regulerende myndigheder og markedsdeltagere får en fair og ikke-diskriminerende behandling
- f) sikre og forbedre oplysningernes gennemsigtighed og pålidelighed
- g) bidrage til effektiv og langsigtet drift og udvikling af elektricitetstransmissions-systemet og elektricitetssektoren i Unionen
- h) sørge for, at behovet for retfærdig og ordentlig markeds- og prisdannelse respekteres
- i) skabe lige vilkår for NEMO'er
- j) sørge for ikke-diskriminerende adgang til overførselskapacitet.

Artikel 9, stk. 7, litra c:

Forslagene til følgende vilkår, betingelser og metoder godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte region:

- c) metoden til koordineret belastningsomfordeling og modkøb, jf. artikel 35, stk. 1.

Artikel 35:

Koordineret belastningsomfordeling og modkøb

1. Senest 16 måneder efter myndighedernes godkendelse af kapacitetsberegningssregionerne, jf. artikel 15, udarbejder TSO'erne i hver kapacitetsberegningssregion et forslag til en fælles metode til koordineret belastningsomfordeling og modkøb. Forslaget sendes i høring i overensstemmelse med artikel 12.
2. Metoden til koordineret belastningsomfordeling og modkøb omfatter tiltag, der har grænseoverskridende betydning, og gør det muligt for alle TSO'erne i hver kapacitetsberegningssregion at løse problemer vedrørende fysiske kapacitetsbegrænsninger effektivt, uanset om disse fysiske kapacitetsbegrænsninger skyldes årsager, der ligger væsentligt uden for deres systemområde eller væsentligt inden for deres systemområde. Metoden til koordineret belastningsomfordeling og modkøb tager højde for, at anvendelsen af disse tiltag kan have væsentlig indflydelse på flowet uden for TSO'ens systemområde.

3. En TSO kan omfordele alle disponible produktionsenheder og systembelastende enheder i overensstemmelse med de behørigte mekanismer og ordninger, der gælder i den pågældende TSO's systemområde, herunder samkøringslinjer. Senest 26 måneder efter myndighedernes afgørelse om kapacitetsberegningssystemerne, udarbejder TSO'erne i hver kapacitetsberegningssystemregion en rapport, som sendes i høring i overensstemmelse med artikel 12, der vurderer den progressive koordinering og harmonisering af disse mekanismer og ordninger, og som indeholder forslag. Rapporten fremsendes til de respektive regulerende myndigheder, som vurderer den. Forslagene i rapporten skal søge at hindre, at disse mekanismer og ordninger forvrider markedet.
4. Hver TSO afstår fra at iværksætte unilaterale eller ukoordinerede belastningsomfordelings- og modkøbsforanstaltninger, der har grænseoverskridende betydning. Hver TSO koordinerer anvendelsen af belastningsomfordeling og modkøb under hensyntagen til deres betydning for driftssikkerheden og den økonomiske effektivitet.
5. De relevante produktionsenheder og systembelastende enheder fremsender priserne på belastningsomfordeling og modkøb til TSO'erne, inden disse foranstaltninger forpligtes.
Prisen på belastningsomfordeling og modkøb fastsættes på baggrund af følgende:
 - a) priserne på det relevante elektricitetsmarked for den relevante tidsramme eller
 - b) udgifterne til belastningsomfordeling og modkøb, som beregnes på en gennemsnitlig måde på baggrund af de påløbne omkostninger.
6. Produktionsenheder og systembelastende enheder fremsender på forhånd alle de oplysninger, der er nødvendige for beregningen af udgifterne til belastningsomfordeling og modkøb, til de relevante TSO'er. Disse oplysninger deles mellem de relevante TSO'er udelukkende med henblik på belastningsomfordeling og modkøb.

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Når det gælder sagens processuelle aspekter, er Forsyningstilsynet kompetent myndighed til at træffe en national afgørelse om den nærmere metode for belastningsomfordeling og modkøb inden for CCR Nordic, der individuelt retter sig til Energinet Eltransmission A/S som part.

På samme vis er regulatorerne i de øvrige nordiske lande hver især afgørelsesmyndighed i forhold til hver deres respektive TSO.

Forsyningstilsynets nationale afgørelse i forhold til Energinet Eltransmission A/S som part har som grundlag, at alle regulatorer CCR Nordic samt norsk regulator NVE har rådført, samarbejdet og koordineret med hinanden for at nå til enighed om godkendelsen af metoden, som er fælles for CCR Nordic samt Norge. Denne fælles godkendelse fra alle regulatorer CCR Nordic samt norsk regulator NVE er vedlagt som bilag 4 og udgør en del af begrundelsen for denne afgørelse.

Kompetencen for alle regulerende myndigheder inden for en kapacitetsberegningsregion til at træffe en fælles afgørelse om en metode for belastningsomfordeling og modkøb i relation til kapacitetsberegning, og hvor denne fælles afgørelse har virkning for den pågældende region i dens helhed, fremgår af CACM GL artikel 9, stk. 7, litra c.

Dertil fremgår det af sagens faktiske forhold, at den generelle kapacitetsberegningss metode for CCR Nordic blev godkendt 16. juli 2018 af alle regulatorer i CCR Nordic samt af norsk regulator NVE, og at Energinet 15. november 2018 indgav anmeldelse af metoden om belastningsomfordeling og modkøb til Forsyningstilsynet. Endvidere har udkastet til anmeldelse været i ekstern høring.

Forsyningstilsynet kan derfor konstatere, at tidsfristen på 16 måneder fra godkendelsen af den generelle kapacitetsberegningss metode for CCR Nordic til anmeldelse af en metode for belastningsomfordeling og modkøb for CCR Nordic samt pligten til at foretage høring af udkastet til anmeldelse hver især er overholdt efter CACM GL artikel 35, stk. 1.

I forhold til Energinets første version af anmeldelsen vurderer Forsyningstilsynet, at Energinet har præciseret forholdene mellem den ansvarlige for den koordinerede kapacitetsberegning og den regionale sikkerhedskoordinator. Dette er sket både i præambel og i hovedteksten. Sammenhængen med SO GL er også beskrevet bedre og er blevet præciseret. Energinet har også ensrettet anmeldelserne under CACM artikel 35 og 74, så de bedre følger hinanden. "Cross border relevance" er nu defineret som: "*An action of "cross-border relevance" is an action that relieves congestions on internal CNE or PTC or provide the opportunity to increase the transmission capacity given to the day-ahead and intra-day market in CCR Nordic.*". Endvidere har Energinet forenklet og tydeliggjort, hvordan samarbejdet mellem den ansvarlige for den koordinerede kapacitetsberegning og den enkelte TSO foregår.

Når det gælder sagens materielle aspekter, indgår det i den anmeldte metode for belastningsomfordeling og modkøb, at hvis der konstateres fysiske kapacitetsbegrænsninger på forbindelserne mellem budområderne inden for CCR Nordic, vil den eller de berørte TSO'er være forpligtet til at anvende kompenserende tiltag med økonomisk virkning i form af belastningsomfordeling og/eller modkøb.

De berørte TSO'er vil skulle melde forslag til tiltag ind til CCC'en, der herefter vil indstille de relevante tiltag i forhold til aktuelle udfordringer med fysiske kapacitetsbegrænsninger. Den enkelte, berørte TSO vil dernæst have adgang til at acceptere tiltaget, foreslå ændring af tiltaget eller foretage en begrundet afvisning af tiltaget.

Organisationen/funktionen CCC er en udløber af vedtagelsen af den generelle kapacitetsberegningss metode for CCR Nordic. Der vil være tale om en fælles funktion for CCR Nordic, som vil overtage dele af kapacitetsberegningerne fra de enkelte TSO'er, og som i sammenhæng med belastningsomfordeling og modkøb derfor også vil få tillagt en række funktioner og kompetencer.

Organisationen/funktionen CCC er indtil videre ikke nærmere beskrevet andre steder end i den generelle kapacitetsberegningss metode for CCR Nordic, der i sig selv har over-

vejende fokus på beregninger. Det forventes, at funktionaliteten for koordinering af belastningsomfordeling og modkøb vil skulle udføres af den nordiske RSC (baseret i København).

Den aktuelle metode for belastningsomfordeling og modkøb beskriver således i overensstemmelse med CACM GL artikel 35, hvorledes koordineringen af tiltagene i form af belastningsomfordeling og modkøb skal foregå. Den egentlige beregning af behovet for belastningsomfordeling og modkøb følger af andre metoder, blandt andre den generelle kapacitetsberegningmetode for CCR Nordic.

Forsyningstilsynet skal herefter sammenholde den aktuelt anmeldte metode og de nærmere materielle betingelser for en regional metode for belastningsomfordeling og modkøb ifølge CACM artikel 35, stk. 2-6.

Det følger således navnlig af CACM artikel 35, stk. 2-6, at tiltag i form af belastningsomfordeling og modkøb, der skal tjene som økonomiske virkemidler i forhold til fysiske kapacitetsbegrænsninger, skal koordineres på regionalt plan. TSO'erne skal derfor ikke søge at løse problemer med fysiske kapacitetsbegrænsninger ensidigt og ukoordineret.

Endvidere skal metoden gøre det muligt for TSO'erne i hver region at finde effektive løsninger på problemer med fysiske kapacitetsbegrænsninger. Uanset om disse fysiske kapacitetsbegrænsninger skyldes årsager, der ligger inden for eller uden for de berørte TSO'ers eget systemområde.

På den baggrund kan Forsyningstilsynet som led i den aktuelle, nationale afgørelse i forhold til Energinet Eltransmission A/S som part konstatere, at den anmeldte metode for belastningsomfordeling og modkøb opfylder de nærmere materielle betingelser og vilkår efter CACM GL artikel 35, stk. 2-6.

Forsyningstilsynet skal dernæst i forhold til markedsaktørernes og interessenternes synspunkter bemærke, at selv om der ikke blev afgivet høringssvar som led i den høring, som Sekretariatet for det tidligere Energitilsyn foretog, så har der på de nordiske regulatorers workshop i Stockholm 25. oktober 2018 været et ønske fra danske producenter om øget nordisk samarbejde om ressourcer til belastningsomfordeling og modkøb.

Det fremgår også af den høring af udkast til anmeldelse af metoden, som de nordiske TSO'er foretog, at Nord Energi, EFET og Statkraft Energi i deres høringssvar har haft det gennemgående tema, at TSO'erne skal søge at optimere de økonomiske virkemidler i forhold til fysiske kapacitetsbegrænsninger mellem landene. For eksempel således, at danske ressourcer kan indgå i løsning af svenske problemer. Det er Forsyningstilsynets forventning, at den allerede godkendte kapacitetsberegningmetode i CCR Nordic tilsammen med nærværende metode vil udgøre en fornuftig basis for at imødekomme markedets ønsker.

Forsyningstilsynet skal dog bemærke, at den samlede økonomiske effekt af metoden først vil vise sig, når alle metoder med grænseflade til den aktuelle metode for belastningsomfordeling og modkøb er implementeret. Herunder at TSO'erne har tilvejebragt de nødvendige IT-ressourcer og etableret de nødvendige organisatoriske enheder.

Forsyningstilsynet skal også gøre opmærksom på, at metoden for belastningsomfordeling og modkøb skal ses i sammenhæng med den anmeldte metode til fordeling af udgifterne til belastningsomfordeling og modkøb for CCR Nordic efter CACM artikel 74. I korte træk pålægges omkostningerne den TSO, som har et problem i sit systemområde, der kræver belastningsomfordeling eller modkøb. Metoden i medfør af CACM artikel 74 bliver godkendt parallelt med nærværende metode. Der henvises til Forsyningstilsynets afgørelse af 14. januar 2019.

Forsyningstilsynet forventer derfor alt andet lige, at der med en godkendelse af den aktuelle metode vil blive taget et skridt i retning af øget samarbejde inden CCR Nordic om ressourcer til belastningsomfordeling og modkøb. Herunder at TSO'erne afdækker alle ressourcer til mulige tiltag, og der foretages en central anbefaling af aktuelle tiltag.

Samlet set vurderer Forsyningstilsynet, at anmeldelsen opfylder de specifikke bestemmelser, der følger af artikel 9, 12 og 35 i CACM GL samt bidrager til at formålene i artikel 3 i CACM GL kan nås.

Forsyningstilsynet kan derfor som led i denne nationale afgørelse, der retter sig til Energinet Eltransmission A/S som part, godkende den anmeldte metode for belastningsomfordeling og modkøb.

Med venlig hilsen

Peter Fausbøll
Specialkonsulent
Tlf. 41 71 54 32
pefa@forsyningstilsynet.dk

Bilag 1: Anmeldelsen

Bilag 2: Første version af anmeldelsen

Bilag 3: Anmodning om ændring af første version af anmeldelsen

Bilag 4: Fælles nordisk positionspapir